

Er ref/dnr: N2022/01705

Vårt dnr: 2023/0072

Näringsdepartementet,
Landsbygdsavdelningen,
Enheten för djur och livsmedel

Stockholm 17 februari 2023

Yttrande över Friska djur behöver inte antibiotika - bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43)

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen stödjer betänkandets förslag på hur Sverige kan bidra med teoretisk och praktisk kunskap kring hur man ställer om till en hållbar livsmedelsproduktion med god djurhållning där djuren endast behandlas med antibiotika om de är sjuka.
- Naturskyddsföreningen vill poängtera vikten av att Sverige fortsätter att vara ett föregångsland gällande god djurhållning och låg antibiotikaanvändning, och att våra nationella krav inte får försämrats.
- Naturskyddsföreningen saknar ett förslag som behandlar att svenska myndigheter ska samarbeta med andra länders myndigheter för att hjälpa andra länder att införa nationella regler med bindande krav på bättre djurhållning och lägre antibiotikaanvändning.

Introduktion

Antibiotikaresistens är ett av de största hoten mot global hälsa och redan idag beräknas ca 1.3 miljoner människor dö årligen som en direkt följd av att antibiotika inte fungerar mot bakteriella infektioner, en siffra som förväntas ökas drastiskt [1]. Antibiotikaresistenta bakterier gynnas av antibiotikaanvändning eftersom dessa bakterier klarar sig bättre än icke resistenta bakterier i närvaro av antibiotika. Gårdar där djur behandlas med antibiotika har därför mer antibiotikaresistenta bakterier än djur på gårdar där mindre antibiotika används [2]. Antibiotikaresistens kan sedan spridas mellan

olika typer av bakterier, och spridas i mellan t.ex. boskapsgårdar och samhällets andra delar. Det är därför viktigt att antibiotika används restriktivt om vi vill att antibiotika ska kunna behandla bakteriella sjukdomar både hos djur och människor i framtiden.

Både Sveriges nationella strategi för arbetet mot antibiotikaresistens och den europeiska strategin "A European One Health Action Plan against Antimicrobial Resistance (AMR)" tar upp en god djurhållning, och låg antibiotikaförskrivning, som en viktig del av arbetet mot antibiotikaresistens. Den nya EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel som gäller sedan januari 2022 har, i syfte att begränsa resistensutvecklingen mot antimikrobiella läkemedel, infört restriktioner på hur antibiotika får användas. Det är därför ett bra läge för Sverige att dela med sig av sin kompetens i hur man använder antibiotika ansvarsfullt.

Användandet av antibiotika skiljer sig stort mellan EU:s medlemsländer, och utanför EU används ibland betydligt mer antibiotika än inom EU [2]. För att minska antibiotikaresistensen globalt är det viktigt att antibiotikaanvändningen minskar världen över. Det finns dock ekonomiska intressen i att använda antibiotika i tillväxtfrämjande och förebyggande syften, samt för att undslippa förebyggande god djurhållning.

Naturskyddsföreningen välkomnar betänkandet "Friska djur behöver inte antibiotika – bättre verkan genom internationell påverkan" (SOU 2022:43) och lämnar härmed synpunkter på dess förslag.

Allmänna synpunkter

Naturskyddsföreningen välkomnar betänkandet och stödjer betänkandets förslag.

Naturskyddsföreningen vill understryka vikten av en minskning av antibiotikaanvändandet inom djurhållningen världen över, och att Sveriges roll i detta är viktig. Nationella djurhållningskrav är avgörande för att hålla antibiotikaanvändningen låg och det är därför mycket viktigt att Sveriges nationella djurhållningskrav förblir höga.

Specifika synpunkter på betänkandets förslag

Förslag till förordning (2022:00) om tvärssektoriell samverkansfunktion för arbete mot antibiotikaresistens (kapitel 1.1)

Naturskyddsföreningen stödjer författningsförslaget om att en förordning skrivs som reglerar samordning av arbetet mot antibiotikaresistens. Föreningen är positiv till alla föreslagna paragrafer. En gemensam handlingsplan för arbetet mot antibiotikaresistens, och skyldighet för myndigheterna att vara aktiva i arbetet att följa handlingsplanen, är ett viktigt steg i arbetet mot antibiotikaresistens.

Nytt exportalternativ: Healthy Animals – Healthy Business

Naturskyddsföreningen stödjer förslaget att Sverige, via export av varor och tjänster, ska bidra till omställningen mot en mer ansvarsfull antibiotikaanvändning inom andra länders djurhållning.

Naturskyddsföreningen anser dock att utredningen saknar förslag på hur bindande nationella regler ska åstadkommas i andra länder. Föreningen tror att de ekonomiska intressena hos många företag är stora att fortsätta med ohållbar användning av antibiotika i stället för att ställa om till bättre djurhållning med restriktiv antibiotikaanvändning där bara sjuka djur behandlas. Mindre antibiotika kommer kräva t.ex. färre djur per kvadratmeter, mer tillsyn och bättre hygien, vilket kan anses kostsamt. Därför måste även lagar, likt den svenska djurskyddslagen, även skrivas i andra länder. Här ser Naturskyddsföreningen en möjlighet för Sverige att hjälpa andra länder i att arbeta fram sådana nationella lagar för bättre djurskydd.

Märkning av varor

Naturskyddsföreningen förstår problematiken med att införa en märkning för antibiotikaanvändning på kött. Med tanke på den höga andelen (80-90%; Bilaga 4) utländskt kött på restauranger så föreslår Naturskyddsföreningen en obligatorisk ursprungsmärkning av kött på restauranger.

Referenser

1. Antimicrobial Resistance Collaborators. 2022. *Global burden of bacterial antimicrobial resistance in 2019: a systematic analysis*. Lancet. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02724-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02724-0)
2. Tang et al. 2017. *Restricting the use of antibiotics in food-producing animals and its associations with antibiotic resistance in food-producing animals and human beings: a systematic review and meta-analysis*. LANCET Planetary Health. [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(17\)30141-9](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(17)30141-9)
3. Mulchandani et al. 2023. *Global trends in antimicrobial use in food-producing animals: 2020 to 2030*. PLOS Glob Public Health. <https://doi.org/10.1371/journal.pgph.0001305>

Detta remissvar har utarbetats av Elin Engdahl, sakkunnig miljögifter vid rikskansliet, och Therese Börjesson chef för Hav, vatten och miljögiftsavdelningen på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Therese Börjesson

chef för Hav, vatten och miljögiftsavdelningen